

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

ΠΡΟΣΕΓΓΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΤΗΣ ΕΕ — ΑΞΙΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

*Έκθεση του Luc Van den Brande,
ειδικού συμβούλου του προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής*

ΣΥΝΟΨΗ

Οκτώβριος 2017

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έζησε πρόσφατα μια έντονη κρίση ταυτότητας, η οποία χαρακτηρίστηκε από σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις, αύξηση του ευρωσκεπτικισμού και του εξτρεμισμού και σημάδια δυσπιστίας των πολιτών απέναντι στο ευρωπαϊκό εγχείρημα άνευ προηγουμένου από την αρχή της δεκαετίας. Λαμβάνοντας όλα αυτά υπόψη, ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Jean-Claude Juncker έχει δώσει μεγάλη προτεραιότητα, στη θητεία του, στη γεφύρωση των ρηγμάτων που δημιουργήθηκαν στην Ευρώπη μετά την κρίση, ώστε να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη των ευρωπαϊκών πολιτών στην ΕΕ. Για να γίνει αυτό, πρότείνει δύο κύριες δράσεις: την εστίαση των πολιτικών της ΕΕ στις βασικές προκλήσεις και την ενίσχυση της δημοκρατικής νομιμοποίησης.

Στο πλαίσιο αυτό, ο πρόεδρος Juncker διόρισε τον Luc Van den Brande, πρώην πρωθυπουργό της Φλάνδρας και πρώην πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών, ειδικό σύμβουλο σχετικά με την προσέγγιση των πολιτών. Τα καθήκοντά του περιλάμβαναν την κατάρτιση έκθεσης σχετικά με τους τρόπους ενίσχυσης των δεσμών μεταξύ της ΕΕ και των πολιτών της.

Η έκθεση Van den Brande λαμβάνει υπόψη την επικοινωνιακή προσέγγιση της Επιτροπής· πρόκειται για ανεξάρτητο έγγραφο που δεν αντικατοπτρίζει κατ' ανάγκη την άποψη της Επιτροπής. Εξετάζει τις συνέργειες με άλλους ευρωπαϊκούς και εθνικούς φορείς για την προώθηση του διαλόγου με το κοινό. Διαμορφώνει το πλαίσιο για μια Ευρώπη περισσότερο εστιασμένη στον πολίτη και εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο οι νέες μορφές εταιρικών σχέσεων με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές / θεσμικά όργανα και οι τεχνολογίες επικοινωνιών μπορούν να συμβάλλουν στην επανασύνδεση με τους πολίτες. Τονίζει επίσης τη σημασία της παρότρυνσης των νέων της Ευρώπης να συμμετάσχουν στη διαδικασία αυτή ως βασικοί εταίροι. Καταλήγει, προτείνοντας μια συγκεκριμένη δέσμη κατευθυντήριων γραμμών επικοινωνίας και συστάσεων. Η έκθεση είναι διαθέσιμη στον ακόλουθο δικτυακό τόπο: https://ec.europa.eu/commission/publications/reaching-out-eu-citizens-new-opportunity_en

ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΝΕΑ ΣΧΕΣΗ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΕΕ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΤΗΣ

Τόσο η πολιτική όσο και η οικονομική κατάσταση εξελίσσονται θετικά. Η ευρωπαϊκή οικονομία βρίσκεται οριστικά σε τροχιά εξόδου από την κρίση. Η εμπιστοσύνη στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα έχει ανακάμψει· σύμφωνα με την έρευνα του Τακτικού Ευρωβαρόμετρου 87 που πραγματοποιήθηκε στα τέλη Μαΐου του 2017, το 68 % των απαντώντων αισθάνονται πολίτες της ΕΕ και το 56 % είναι αισιόδοξο για το μέλλον της. Η πρόκληση για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα άλλα όργανα της ΕΕ τώρα είναι να αξιοποιήσουν αυτή τη δυναμική και να έρθουν ξανά σε επαφή με το ευρύ κοινό υιοθετώντας μια νέα προσέγγιση — μια νέα **στάση**.

Στο πλαίσιο αυτό, στην ομιλία του για την κατάσταση της Ένωσης του 2017, ο πρόεδρος Juncker ανέφερε ότι η ΕΕ πρέπει να ανοίξει τα πανιά της. Δεσμεύτηκε επίσης στην υλοποίηση ενός προγράμματος θετικής δράσης —μια Ευρώπη που προστατεύει, που ενδυναμώνει και που υπερασπίζεται τους πολίτες της— και στη συνέχιση του διαλόγου για το μέλλον της Ευρώπης μέχρι τις ευρωπαϊκές εκλογές, τον Ιούνιο του 2019.

Η έκθεση θεωρεί ότι είναι σημαντικότερο από ποτέ να τοποθετήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση τους πολίτες στο κέντρο της πολιτικής της δράσης. Για να κερδηθεί ξανά η εμπιστοσύνη του κοινού, προτείνεται η ανάληψη επείγουσας δράσης με βάση τέσσερις συμπληρωματικούς άξονες:

- Δημιουργία πολιτικών που να ανταποκρίνονται στις ανησυχίες των πολιτών. Οι πολίτες δεν αναμένουν μόνο **αποτελέσματα**. Θέλουν επίσης να αποτελούν μέρος των **επιλογών** που γίνονται, τις οποίες θα μπορούν να συζητήσουν και με βάση τις οποίες στη συνέχεια θα είναι σε θέση να δράσουν.
- Υλοποίηση μιας πραγματικής, ουσιαστικής συμμετοχικής δημοκρατίας, που θα παρέχει στους πολίτες τη δυνατότητα να γίνουν πρωταγωνιστές της πολιτικής δράσης εντός της Ένωσης. Η συμμετοχή αυτή, που θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω νέων μορφών εταιρικής σχέσης, ιδίως σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, μπορεί να κάνει τους πολίτες να αισθάνονται ακόμα πιο έντονα ότι το όλο εγχείρημα είναι δικό τους. Η ΕΕ πρέπει επίσης να αναγνωρίσει πλήρως και να αξιοποιήσει την τεχνογνωσία των εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, οι οποίοι συχνά δίνουν νέες λύσεις.
- Πλήρης αξιοποίηση των νέων εργαλείων επικοινωνίας ως μέσου που δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες να έχουν καλύτερη πρόσβαση και να δημιουργούν περιεχόμενο, μεταξύ άλλων σχετικά με ενωσιακά ζητήματα που αφορούν άμεσα την καθημερινή τους ζωή. Οι νέες τεχνολογίες, και ιδίως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, επιτρέπουν στους πολίτες να εκφράζονται άμεσα και δίνουν φωνή σε ανθρώπους σε όλη την Ευρώπη.
- Καθορισμός μιας νέας προσέγγισης των νέων ως στοχευόμενου κοινού υψηλής προτεραιότητας, με την ανάπτυξη ενός αφηγήματος βασισμένου στις αξίες, με στόχο να προσελκυστεί το ενδιαφέρον των νεότερων γενεών και να τους παρασχεθούν τα εργαλεία για να βρεθούν στην πρώτη γραμμή του ευρωπαϊκού εγχειρήματος. Καθώς πάνω από το 40 % των Ευρωπαίων είναι άνθρωποι ηλικίας κάτω των 35 ετών, οι νέοι παραμένουν, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, βασικοί εταίροι στην επικοινωνία και τον διάλογο.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η έκθεση περιλαμβάνει ευρύ φάσμα προτάσεων. Το πρώτο σύνολο αφορά την υλοποίηση της συμμετοχικής δημοκρατίας εντός των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Ο συντάκτης θεωρεί ότι η Συνθήκη και οι ήδη ισχύουσες πράξεις προσφέρουν ευρύ φάσμα δυνατοτήτων προς διερεύνηση, καθώς η προώθηση του διαλόγου μεταξύ των πολιτών σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι παραπάνω από επιθυμητή. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς οι νέοι προτιμούν τις πολιτικές διεργασίες που συνεπάγονται μεγαλύτερη δραστηριοποίηση και είναι περισσότερο επικεντρωμένες στα εκάστοτε ζητήματα. Ο διάλογος μεταξύ των πολιτών και των θεσμικών οργάνων πρέπει να ενισχυθεί και να διευρυνθεί όσο το δυνατόν περισσότερο, ώστε να συμπεριλάβει συνεισφορές από το ευρύ κοινό. Η διαμόρφωση του θεματολογίου πρέπει να γίνεται από κάτω προς τα πάνω, επιτρέποντας στους πολίτες να συναποφασίζουν στο πλαίσιο ενός μεταρρυθμισμένου μοντέλου που οικοδομεί τη συναίνεση από τη βάση.

Η έκθεση συνιστά στα θεσμικά όργανα και στα κράτη μέλη να θεσπίσουν μια νέα γενιά συμφωνιών εταιρικής σχέσης για την επικοινωνία, ώστε να αναλάβουν εξίσου την ευθύνη της ενημέρωσης των πολιτών σχετικά με τις ευρωπαϊκές υποθέσεις. Στο πλαίσιο αυτό, η δημιουργία νέων εταιρικών σχέσεων με τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές φαίνεται πως αποτελεί τον καλύτερο τρόπο για την προσέγγιση των πολιτών, καθώς η εγγύτητά τους καθιστά ευκολότερη την επαφή με τους πολίτες. Η έκθεση τονίζει επίσης την ανάγκη να προωθηθεί η ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση και να προετοιμαστούν καλύτερα οι νέοι από διαφορετικά υπόβαθρα και με ποικίλα ταλέντα, ώστε να ζήσουν μαζί σε συνθήκες που προωθούν τον **διάλογο**. Ο κοινωνικός ρόλος της εκπαίδευσης πρέπει να αποτελέσει μέρος της τρέχουσας συζήτησης για το μέλλον της Ευρώπης. Η έκθεση υπογραμμίζει επίσης τη σημασία του να δοθεί στους πολίτες η δυνατότητα να συμμετέχουν πλήρως σε οποιοδήποτε επίπεδο της κοινής δημοκρατίας της Ένωσης: τοπικό, περιφερειακό και εθνικό.

Οι προτάσεις αναφέρονται επίσης στις τρέχουσες δραστηριότητες που υλοποιούνται από την Επιτροπή. Για παράδειγμα, οι **τακτικοί διάλογοι** με τους πολίτες τους οποίους οργανώνει σε όλη την ΕΕ την βοηθούν να συνδεθεί με τους πολίτες της: από τον Ιανουάριο του 2015 έως τον Σεπτέμβριο του 2017, έλαβαν χώρα 333 διάλογοι με πολίτες σε 145 πόλεις και κωμοπόλεις. Τα **κέντρα πληροφόρησης Europe Direct**, που είναι περισσότερα από 500 και παίζουν ουσιαστικό ρόλο εταίρου για την αλληλεπίδραση με τους πολίτες και τη σύνδεσή τους με την ΕΕ, θα πρέπει να αποκτήσουν κεντρικότερο ρόλο ως σημεία επαφής για την παροχή πληροφοριών.

Η έκθεση περιλαμβάνει 15 κατευθυντήριες γραμμές για βελτιωμένες δραστηριότητες επικοινωνίας, που ποικίλλουν από τον καλύτερο συντονισμό μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των κρατών μελών κατά την επικοινωνία τους σχετικά με ευρωπαϊκά θέματα, ως την έναρξη μιας νέας γενιάς διαλόγου με τους πολίτες, στον οποίο θα συμμετέχουν προσωπικότητες από τον χώρο του πολιτισμού, των τεχνών και του αθλητισμού.

Η έκθεση ολοκληρώνεται με 15 περαιτέρω γενικές συστάσεις που κυμαίνονται από την ενθάρρυνση αποκεντρωμένων «συνελεύσεων πολιτών» από τη βάση, με σκοπό τη διατύπωση σκέψεων και την ανταλλαγή απόψεων για το μέλλον της Ευρώπης, έως την προώθηση νέων προγραμμάτων —με βάση την εμπειρία του Erasmus+— για τη διευκόλυνση των ανταλλαγών και τη δημιουργία δικτύων στοχευμένων, μεταξύ άλλων, στους τοπικούς πολιτικούς ιθύνοντες.

Το βιογραφικό σημείωμα του Van den Brande είναι διαθέσιμο στην ακόλουθη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/info/files/cv-luc-van-den-brande_en